

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات تجدیدی - شهریور ۱۳۸۹

پاسخنامه

پایه :	۳	موضوع :	قرآن ۳
تاریخ :	۸۹/۶/۳۱	ساعت :	۸

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد دوم، بر اساس محدوده اعلام شده

لطفاً فقط به ۱۰ سوال پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود - هر سؤال ۲ نمره

۱. آیا حضرت آدم(ع) مرتکب گناه شد؟ با توجه به اقسام گناه، آن را توضیح دهید. ۳۲ (ع: ۱: ۲)

مدارک اسلامی به ما می گوید هیچ پیامبری مرتکب گناه نمی شود و مقام پیشوایی خلق به شخص گناهکار واگذار نخواهد شد بنا بر این آنچه درباره حضرت آدم اتفاق افتاد معصیت نبود بلکه ترک اولی بود. توضیح گناه بر دو گونه است: گناه مطلق و گناه نسبی. گناه مطلق همان مخالفت با نهی تحریمی و فرمان قطعی خداوند است و هر ترک واجب و انجام حرامی را شامل می شود اما گناه نسبی آن است که عمل غیر حرامی از شخص بزرگی سرزنند که شایسته مقام و موقعیت او نباشد.

۲. شأن نزول آیه «وإذ یمکر بک الذین کفروا لیثبتوک أو یقتلوک أو یخرجوک» را به صورت مختصر بنویسید. ۱۴۸ (ع: ۱: ۲)

آیه یاد شده درباره اشراف قریش است که در دار الندوه جمع شده و درباره خطری که از سوی حضرت رسول متوجه آنها بود مشورت می کردند در این جلسه سه پیشنهاد مطرح گردید که عبارت بودند از: ۱. حبس و زندانی کردن حضرت. ۲. او را از میان خود بیرون کنند. ۳. کشته شود به این صورت که از هر قبیله ای یک نفر آماده شود و دسته جمعی حضرت را به قتل رساند. این آیه نازل شده و حضرت را از توطئه قریش مطلع ساخت.

۳. داستان بازنویسی تورات را به طور خلاصه بنویسید. ب. نام کسی که این بازنویسی را انجام داد، چه بود و یهود به او چه لقبی داد؟ ۱۹۵ (ع: ۲: ۲)

هنگامی که به وسیله «بخت نصر» پادشاه، وضع یهود به کلی به هم ریخته شد شهرهای آنها به دست سربازان افتاد و معبدشان ویران و کتابشان تورات سوزانده شد و هنگامی که کورش بابل را فتح کرد عزیر که یکی از بزرگان یهود بود نزد وی آمد و برای یهود شفاعت نمود و کورش نیز شفاعتش را پذیرفت. عزرا طبق محفوظاتش تورات را از نو نوشت (به همین دلیل یهود او را یکی از نجات دهندگان آیین خویش می داند و برای او احترام زیادی قائلند) که گروهی از یهود لقب «ابن الله» برای او انتخاب کردند.

۴. أ. در آیه شریفه «إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ...» منظور از صدقات چیست؟ ب. فرق بین فقیر و مسکین را توضیح دهید. ۲۱۸ (ع: ۲: ۲)

أ. صدقات: زکات. ب. فقیر به معنای کسی است که در زندگی خود کمبود مالی دارد هرچند مشغول کسب و کاری باشد و هرگز از کسی سؤال نکند. اما مسکین کسی است که نیازش شدیدتر و دستش از کار کوتاه باشد به همین جهت از دیگران سؤال می کند.

۵. أ. با توجه به آیه شریفه «وَأَن أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا»، چه کسی را «حنیف» گویند؟ ب. با توجه به معنای «حنیف» آیین مذکور چه ویژگی ای دارد؟ ۳۱۹ (ع: ۱: ۲)

حنیف کسی است که از آیین ها و روش های منحرف چشم می پوشد و متوجه آیین مستقیم خداوند می شوند همان آیینی که موافق فطرت است (بنا بر این، نوعی اشاره به فطری بودن توحید در درون آن نهفته است زیرا انحراف چیزی است که بر خلاف فطرت باشد).

۶. أ. در آیه شریفه «اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ» چه نوع شرکی مورد اشاره واقع شده است؟ ب. مقصود از «اتخاذ رب» چیست؟ توضیح دهید. ۱۹۶ (ع: ۲: د: ۲)
- نوع شرک: شرک عملی (شرک در عبادت).
- اتخاذ رب: یعنی تقلید کورکورانه یهود و نصارا از عالمان و راهبان؛ چون خود را بی قید و شرط در اطاعت آنان قرار داده بودند و حتی احکامی را که برخلاف حکم خدا می گفتند لازم الاجرا می دانستند، قرآن از این تقلید کورکورانه به «اتخاذ رب» تعبیر کرده است.
۷. أ. «شبهه جبر» در آیه «وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يَرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ» مربوط به کدام قسمت آیه است؟ ب. پاسخ آن چیست؟ ۳۲۷
- أ. مربوط به «إِنْ كَانَ اللَّهُ يَرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ».
- ب. اعمالی از انسان سر می زند که نتیجه آن، گمراهی و انحراف همیشگی و عدم بازگشت به سوی حق است (اصرار بر گناهان و دشمنی با رهبران راستین پرده ضخیمی بر فکر انسان می افکند که بر اثر آن توانایی دیدن حق و حقیقت را از دست می دهد) پس چون این حالت از آثار اعمال خود انسان است، این آیه دلیل بر جبر نمی تواند باشد.
۸. أ. در آیه «وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلَّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ» معنای هریک از «خاب» و «جبار» و «عنید» را بنویسید. ب. «صدید» در آیه «وَيَسْقِي مِنْ مَاءِ صَدِيدٍ» به چه معناست؟ ۵۰۱ (ع: ۱: د: ۳)
- أ. خاب: از دست رفتن مطلوب (نومیدی) جبار: متکبر و گردنکش. عنید: منحرف از راه حق.
- ب. چرکی که میان پوست و گوشت جمع می شود (آب بدبوی متعفن شبیه به چرک و خون)
۹. با توجه به معنای «سراییل و قطران» مفهوم «سرایلهم من قطران» چیست؟ توضیح دهید. ۵۱۸ (ع: ۱: د: ۳)
- مفهوم جمله «سرایلهم من قطران» این است که به جای لباس، بدن هایشان را از نوعی ماده سیاه رنگ می پوشانند، پوششی که زشت و بدمنظر و بدبو و قابل اشتعال است و با داشتن این عیوب چهارگانه بدترین لباس محسوب می شود؛ زیرا لباس را برای آن می پوشند که زینت باشد و انسان را از گرما و سرما حفظ کند حال آنکه چنین لباسی بر خلاف همه لباس ها، زشت، سوزاننده و آتش زننده است.
۱۰. أ. آیه: «وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ» به کدام رؤیای پیامبر (ص) اشاره دارد؟ ب. منظور از «شجره ملعونه» چیست؟ ۶۵۰ (ع: ۱: د: ۲)
- جمعی از مفسران نقل کرده اند که رؤیای مذکور در آیه اشاره به جریان معروفی دارد که پیامبر در خواب دید میمون هایی از منبر او بالا می روند و پایین می آیند از این موضوع سخت غمگین شد آنچنان که بعد از آن کمتر می خندید.
- شجره ملعونه در قرآن ممکن است اشاره به هر گروه منافق و خبیث و مطرود درگاه خدا به خصوص گروه هایی مانند بنی امیه و یهودیان سنگدل و لجوج و همه کسانی باشد که در خط آنها گام بر می دارند.
۱۱. مقصود از «عهد الله» در آیه شریفه «الَّذِينَ يُوْفُونَ بَعْدَ اللَّهِ» چیست؟ توضیح دهید. ۴۷۵ (ع: ۱: د: ۲)
- «عهد الله» معنای وسیعی دارد که عهد های فطری و پیمان هایی که خدا به مقتضای فطرت از انسان گرفته و نیز پیمان های عقلی یعنی آنچه انسان با نیروی اندیشه و خرد از حقایق عالم هستی و مبدأ و معاد درک می کند و پیمان های شرعی یعنی آنچه پیامبر (ص) در رابطه با اطاعت از دستورهای الهی و ترک معصیت و گناه از مؤمنان گرفته است، همه را شامل می شود.
- البته وفا به پیمان هایی هم که انسان با دیگران می بندد، در این مجموعه وارد است.